The best medium to reach the best customers.

Izhaja dvakrat na teden.

Velja za celo leto $3.00

Published semy weekly.

Subscription $3.00 yearly.

EDINOST

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI.

"EDINOST" 1849 W. 22. St. Telephone: Canal 98. Chicago, Ill.

ZA RESNICO IN PRAVICO.

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER OCTOBER 11, 1919., AT POST OFFICE AT CHICAGO, ILL., UNDER THE ACT OF MARCH 3rd 1879.

ŠTEV. (No.) 75. CHICAGO, ILL., PETEK, 23. SEPTEMBRA, 1921. LETO (VOL.) VII.

Published and distributed under permit (No. 320) authorized by the Act of October 6 1917, on file at the Post Office of Chicago, Ill. — By the Order of the President A. S. Burleson, Postmaster General.

AMERIKANSKE NOVICE

HARDING NEZADOVOLJEN S SVOJIM KONGRESOM.

Washington, D. C., 20. sept. — Harding je sporočil svojemu republikanskemu kongresu in senatu, naj hiti z delom in naj reši točke, ki so vitalnega pomena, da republikanska stranka pokaže pred volitveno kampanjo narodu, da je izpolnila obljube, katere je dejala narodu lansko leto. Obetali so velivcem, ako volijo republikansko, da bodo imeli dovolj dela in dovolj jela. Kakor hitro so bile volitve končane, so začeli pa tovarne zapirati. Predsednik Harding je poklical senatorja Watsona iz Indiane, voditelja administracijskega odbora, v belo hišo in je imel daljši razgovor z njim o situaciji v obeh zbornicah.

Predsednik se je izrazil, da bo 'pognal" delo v obeh zbornicah, da bo šlo hitreje naprej. Obe zbornici se pečati s predlogi kakor so, ali se naj dovoli pivo za zdravilne namene ali ne, ali se sme prodajati hmel ali ne. Na mizi pa leži cele kupe v silno važnih gospodarskih vprašanj nerešenih.

RAZKRITJA O KU KLUX KLANONVCIH.

Kako se lahko da tudi najmodrejšega moža preslepiti in za nos voditi, so pokazali Klanovci. Tekom petih let so dobili v svojo organizacijo tudi najvplivnejše može raznih panog, kakor se je sedaj pokazalo. Vendar sedanja razkritja so gotovo naredila, da se bo vsakdo sramoval, kedor je pristopil. Tako so našli, da je ena izmed najprominentnejših voditeljic ženskega odbora, vodila zloglasno hišo. Bila je sama aretirana in kaznjevana radi "grdega obnašanja." Našlo se je, da so člani te organizacije zadnje čase proizvajali zloglasno ameriško divjo navado, da so kako neljubo osebo zagrabili, odpeljali v kak gozd, jo slekli, pretepli in potem povalali po smoli in kurjem perju in jo potem tako pustili na mestu. Bili so pa maskirani, da ni dotična žrtev mogla vedeti, kedo je to naredil. Dognali so, da so tekom zadnjih mesecev veliko ljudi možkih in žensk tako "kaznovali." Baje tudi nekega Slovenca J. Kregarja.

POLICIJSKI KOMISAR ZAPRT.

Chicago, 21. sept. — Chicaški morilci in tatje in drugi "sovražniki" policije so danes imeli lep dan, ko so slavili svojo zmago in proslavljali sodnika Davida, ki je naložil kazen celo policijskemu komisarju Fitzmorrisu in sicer pet dni v ječi in $100.0 globe. Fitzmorris se je baje izrekel o morilcu Wandererju: Ta mora pa viseti!" Hotel je reči, da mora biti obsojen na vislice. Radi te izjave je prišlo do burnih prizorov policijskim komisarjem in med sodnikom Davidom, ki je predsedoval sodišču, ki naj bi določilo ali je Wanderer pameten ali ni, kajti vsak morilec sedaj je nor, samo da se ga reši vislic, katere je zaslužil in da se mu da prilika, da pride kmalu iz ječe, da še koga umori. Zahteval je od komisarja, da prekliče to svojo izjavo. Toda komisar je odgovoril: "Jaz ne prekličem nič! Wanderer bi moral biti obešen, to še danes pravim. Ako me sodnik David pokliče pred sodišče, mu bom povedal, da je to moja miselj. Jaz ponovim še enkrat, ako se bode dovoljevalo, da bodo morilci izpuščeni na podlagi zagovora, da so bili nori, potem niti polovico niso tako nori, kakor so policisti, ki delajo dan in noč, da jih spravijo v ječe, kamor spadajo.

Res žalostno! Pravijo, da je Wanderer prostozidar. Zato je bil sicer obdolžen umora svoje žene in otroka, ki še ni bil rojen, toda **porota mu** je odredila tako malo kazen, da se kaj takega še ni nikdar preje zgodilo in je preiskovalni sodnik pri prvem slučaju dal oster ukor poroti. Morilec Wanderer se je pa smijal poroti in celemu svetu in morda celo delal načrte, kako bo drugič enako naredil, ko pride iz ječe. Ko je bil radi umora žene tako malo obsojen, je državni pravdnik takoj uložil proti njemu drugo obtožbo umora "neznanega capina," katerega je najel, da bi bil napadel njega in ženo, da bi tako zakril umor svoje žene, katero je nameraval pri tem napadu umoriti, in jo je v resnici. Pri tej drugi obravnavi je bil pa obsojen na vislice. Da bi ga pa rešili, so uložili pritožbo češ, da je nor, kakor si vsi morilci. In tu je prišlo do spopada med sodnikom in policijskim komisarjem.

RAZGLED PO SVETU

NOVA VOJSKA PRETI NA BALKANU.

Geneva, Švica, 20. sept. — Tukaj zboruje, kakor znano, liga narodov. Te dni je bilo na vrsti Albansko vprašanje. Albanija, oziroma Italija je poslala k posvetovanju Albanskega škofa, da izposluje od lige rešitev albanskega vprašanja v škodo Jugoslavije in v korist Italije. Kakor znano, meje med Jugoslavijo in Albanijo še niso rešene oziroma so bile rešené, vendar Italija ne dovoli, da bi se izvršilo, kar je mirovna konferenca sklenila. Zono, katera bi imela pripasti Jugoslaviji, je tolike stretegične važnosti za Jugoslavijo, da se Italija boji, ako dovoli, da Jugoslovani to zasedejo, potem Italiji vse severne dežele, katere je dobila, nič ne koristijo. Jugoslavija bo kontrolirala Valono. Danes je pa Jugoslovanska vlada poslala svojo vojsko v to zono in zahtevala od Albancev, da jo izpraznijo v 48 urah in da jo zasede ona, kar se je tudi zgodilo. Kakor vse kaže je to bilo od Jugoslovanske vlade nalašč narejeno sedaj, da bo tako liga narodov prisiljena, da bo skušala rešiti to vprašanja preko Italije.

Glavne točke v tej zoni so vasi Arras, Ruher, Siviha, Kryka, Zaidha in Maliburas.

V tem vprašanju je glavni spor tudi med Italijo in Anglijo. Anglija želi, da se Albansko vprašanje reši in da se Albaniji da popolna neodvisnost. To pa iz uzroka, da bo lahko Anglija Albanijo izigravala proti Italiji, katera ji bo kmalu na poti pri njeni kontroli sredozemskega morja. Objednem bo Albanija tudi važna točka proti Grški ali proti Jugoslaviji. Italija seveda želi preko Adrijanskega morja na Balkan. Albanija ji je ugodna točka, kjer lahko ugrizne za prvi kos in se ga polasti. Od tu dalje ne bo težko. Zato želi, da bi se vprašanje pustilo nerešeno. S tem ima proste roke, da vodi celo Albansko politiko po svojo volji. Kakor znano pošilja Italija v Albanijo Italijanske trgovce, da razširjajo Italijanščino.

Geneva, Švica, 21. septembra. — Boj med Srbi in Albanci se nadaljuje na celi črti, med Drino in Matia, 35 mil od Tirana.

To poročlo je dobila Liga narodov v Genevo iz Rima.

Zbor Lige narodov je pretresoval ta slučaj v tajni seji.

Škof San Noli, albanski delegat za Ligo, ni sprejel nobenega sporočila od svoje vlade, vendar se je pa izjavil, da "se bodo albanske čete odločno ustavile srbskemu napadu in napredovanju proti Tiraná in glavnemu mestu."

Srbska ideja je, da bi si skozi Albanijo presekala pot do Jadranskega morja, kar bi pomenilo, da bi Albanijo presekali na dva kosa. Srbska ambicija tudi želi cel severni kos Albanije podjarmiti. Grška želi del južne Albanije.

Italija se že dolgo skrivaj pogaja z Anglijo in je pripravljena zasesti Valono, ako bodo Srbi napredovali. Anglija se ustavlja dovoliti Italiji, da bi zasedla to luko, kar bi pomenilo toliko kakor spremeniti Jadransko morje v Italijansko jezero, kajti Otranto je samo 20 mil od Valone črez Jadran. Ako Italija zasede Valono, potem je tudi Anglija izgubila svojo moč v sredozemskem morju.

Mr. Spalaković, srbski delegat za Ligo, se je izjavil, da njegova dežela ne bo dovolila, da bi se kedo umešaval v Albansko vprašanje.

"Svet poslanikov ali najvišji svet lige mora določčiti meje Albaniji. Tako bo Jugoslavija zavarovana, ker jo bosti branili Anglija in Francija. Mi sa nikakor ne moremo dovoliti, da bi to vprašanje prišlo pred ligo, kajti tu ni nikake sile, ki bi mogla sklepe lige tudi udejstvovati. Tu se kaj sklene, kedo bo pa sklepe izvršil in kedo bo prisilil kak narod, da se uklone, ako tega noče storiti?

JUNAŠKO DEKLE.

Chicago, 16. sept.—Miss Lucille Bloom je nesla plehasto škatulo, v kateri je imela ves skupček v "kafeteriji," kjer je blagajničarka. Neki fant jo je čakal pod nadcestno železnico. Ko je prišlo dekle v bolj temni prostor, jo je napadel in ji hotel izviti škatulo. Tolkel jo je po glavi, toda dekle je tako krepko držalo škatulo grizla in praskala napadalca, da ji ni mogel izrgati denarja, dokler niso prišli gostje iz kafeterije, ko so čuli njen klic na pomoč.

Politična svoboda na Mažarskem. V Madžarski vlada že precej časa popolen absolutizem in vlada nastopa najostrejše proti vsem, ki kritizirajo njeno delovanje in stoje v opoziciji. Te dni je notranji minister izdal naredbo, s katero se razpušča republikanska stranka, ker so cilji, ki jih zasleduje, nasprotni določbam ustave in zakona in ogroža njeno delovanje javni mir. Tako utemeljuje notranji minister svojo naredbo, s katero prepoveduje vsako najmanjše delovanje te stranke. Ta absolutistični režim izziva med ljudstvom močan odpor.

Čuden bojkot v Indiji. Bojkot angleških industrijalnih proizvodov in obče evropskih, proglašen od Gandhija, se v celi Indiji ne omejuje samo na odbijanje angleške robe, ampak tudi na uničevanje iste, ki je že v lasti Indijcev. Vso to robo oddajajo posebnim odborom, ki jo javno zažgo. Tako so bila sežgana na javnem v Bombayu pred nekaj dnevi oblačila Gandhijevih pristašev.

Konec komunistične propagande? Komentirujoč zadnji govor Ljenin ov na kongresu III. internacionale v Moskvi, piše glasilo holandskih socialistov "Het Volk" da je sovjetska vlada te dni naročila svojim inozemskim agentom, da se ima propaganda za svetovno revolucijo nehati.

KATOLISKI VESTNIK

VELIKA BESEDA SVETEGA OČETA.

Bliža se konferenca, katero je sklical predsednik Harding, ko se bodo narodi po svojih zastopnikih sešli v Washingtonu, da se posvetujejo, kako bi se omejilo oboroževanje narodov, ki stane toliko velikansko breme davkoplačevalcem vsega sveta. Narod stoji nasproti narodu kakor dve divji zveri, ki si stojita nasproti kakor dve strašni pošasti in si brusita svoje kremplje in samo čakata, kedaj bode najugodnejši čas, da se spoprimeta in se uničita.

Da to razmerje v človeški družbi ni zdravo, ni človeško, kedo tega ne vidi?

Sedaj ko se pripravlja ta svetovna konferenca, oglasil se je sveti oče, knez in oznanjevalec Kristovega miru in bratstva in dal podlago, na kateri edino bi se dalo doseči popolno razoroženje: "Dokler bodo razni kralji in vladarji ali male skupine mož, ki predstavljajo vlado kakega naroda, smeli sami s silo nabirati svoje podložnike za vojaško službo in jih oboroževati drugega proti drugemu — nikdar ne bo miru na svetu in nikdar ne bo mogoče doseči popolnega razoroženja." Kedo ne vidi, kako umestne besede!

KRASNE BESEDE ŠKOFA SCHREMBSA.

Pri inštalaciji je rekel novi Clevelandski škof tudi te le besede: "Danes je vse svet v revoluciji. Cel svet se upira veri, ker misli, da je vera nasprotna svobodi. Svet pa hoče biti prost in svoboden. Proti nebu kriči: "Ne bom ti služil.'"

"In vendar pri vsem tem je suženj, suženj toda ne postavi božji in čednosti, toda postavi počutnosti in živaljskih strasti, suženj svoje lastne moralne pokvarjenosti.

"Ketere meje pa postavlja božja oblast človeku? Po mojem mnenju ne postavlja nobenih druzih meja, kakor meja božjih resnic, s katerimi se človek ne sme igrati in katerih človek ne sme in ne more vreči od sebe, kadar bi se mu zljubilo. Katere meje postavlja vera? Nobenih druzih kakor, da pravi oblastnikom, da se morajo pri vladanju držati mej pravičnosti in usmiljenja. Onim, ki imajo oblast v rokah prepoveduje despotizem. Državljanom postavlja samo meje, da jim ukazuje pokorščino in podložnost pravičnim postavam in vsem, da morajo spoštovati pravice drug drugega in da so pripravljeni spolnovati dolžnosti do svojega sočloveka.

"Iz celega srca pozdravljam vas vse danes in vas blagoslavljam. Želim, da bi ta moj glas šel do zadnje meje te škofije, do zadnjega deteta, da bi vsi čuli, da jih blagoslavljam..

VAŽNA ZBOROVANJA.

19. septembra zbrali so se zopet naši ameriški nadškofje in škofje na svojo letno konvencijo National Catholic Welfare Council v Washingtonu, da sprejmo od raznih pododborov poročila, kaj se je vse storilo med letom in kako se je gospodarilo. Objednem pa da naredi načrte za delovanje prihodnjega leta ter jim odkažejo delokroge vsakemu pododboru, kako naj vodi delo, katero so tako lepo začeli.

Drugi teden bo pa takoj zborovanje obeh največji katoliških organizacijo, Organizacije katoliških lajikov in potem katoliškega ženstva. Tudi tukaj se bodo določila važna določila za prihodnje leto.

Kako lepo se sliši, ko beremo poročila teh organizacij, koliko delajo in koliko so že dosegli vspehov. Narod, ki ima tako zavedne in navdušene može, ki ima tako navdušene in socijalno zavedne škofe voditelje, kakor jih imamo mi, ameriški katoliki, tak narod naj se ne boji za svojo prihodnjost. Mi lahko gledamo s zaupanjem v prihodnjost.

Kar nas Slovence lahko boli je samo to, da mi Slovenci tako malo pomagamo pri vsem tem delu. Naši veliki možje so toliko storili za katolicizem v Ameriki, so postavljali fundament tej veličastni stavbi, kateri se čudi cel svet. Mi njih nasledniki pa...?

Well, ker mi katoliški Slovenci nočemo pomagati pri zidalnem delu, so pa naši rdečkarji toliko pridnejši pri podiranju tega, kar so ti možje pomagali sezidati...

Katoliški shod v Litomericah. Od 13 do 15. avg. se je vršil katoliški shod za litomeriško nemško škofijo. Prišli so gostje iz Nemčije in Avstrije. Slavnostni sprevod se je vršil ob močni orožniški straži, vdeležilo se ga je 12.000 oseb. Vsega se je udeležilo shoda 16.000 ljudi. Sprejeli so resolucije za verski šolski pouk in proti ločitvi cerkve od države.

SEDAJ JE ČAS!

..Da, sedaj je čas, da se spomnimo svojih sorodnikov v domovini in jim pošljemo kak dar, kajti jugoslovanske krone se tako nizko padle, da je vredno sedaj se poslužiti te prilike in poslati domov denar sedaj!

Poslužite se pa pri tem samo svojega delavskega podjetja "Edinost", in pošljite po tem podjetju, ki je popolnoma varno in zanesljivo. Vsak, kedor je poslal po tem podjetju, vsak je bil zadovoljen.

Zastopniki svetujte vsakemu naše podjetje in jim pomagajte pri pošiljanju denarja na naše podjetje!

Delavci, podpirajmo svoje delavsko podjetje!

Cene se ravnajo po najnižjem dnevnem kurzu.

Za jugoslovanske krone:		Za italijanske lire:	
500 kron	$ 2.90	50 lir	$ 2.60
1,000 kron	5.60	100 lir	5.10
5,000 kron	27.00	500 lir	24.00
10,000 kron	54.00	1,000 lir	48.00

Pisma naslovljajte:

EDINOST

1849 W. 22nd Street CHICAGO, ILL.

EDINOST.

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI
Izjaha dvakrat na teden.

Slovenian Franciscan Press.

1849 W. 22nd St. Telephone Canal 98. Chicago, Ill.
ADVERTISING RATES ON APPLICATION.

Published Semi-Weekly by
SLOVENIAN FRANCISCAN FATHERS, 1849 W. 22nd St., CHICAGO, ILL.

Entered as second-class matter Oct. 11, 1919, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Za brezposelne.

Blizu šest milijonov delavcev jepravkar brez dela v Združenih državah. To je nekaj, kar daje veliko misliti vsakemu, komur je pri srcu naš skupni napredek. Najhujše pri tem pa je, da ni niti veliko upanja, da bi se tako kmalu zboljšalo. Mesto da bi tovarne začele delati več, odpuščajo delavce dan na dan. Po nekaterih mestih stoji vsaki dan po tisoče delavstva pred tovarnami in prosi dela.

Predsednik Harding je sklical posebno konferenco najvpljivnejših državljanov, ki naj se posvetujejo, kako bi se temu odpomoglo. Zima se bliža, delavstvo pa postava.

Nihče nam ne more očitati pesimizma, vendar jako malo pričakujemo od te konference. Ne vidimo kako naj nekoliko mož reši ta veliki problem, to vprašanje, ki je splošno svetovnega pomena. Lahko da dajo dela kakim par stotisočem. Kaj bodo pa naredili z ostalimi milijoni?

Vprašanje brezposelnosti je v sedanji dobi naše stalno vprašanje, to se pravi ni samo vprašanje za danes, za sedanje razmere. Vsaj je pri navadnih razmerah vedno nad en milijon delavcev brez dela. Te slabe razmere so že tako stalne, da delavstvo pravzaprav več postava kakor dela, in to ne samo v nekaterih strokah temveč v vseh. Vzemite katero koli panogo industrije. Povsodi se nekaj mesecev dela z vso silo, potem pa zopet cele mesece postava.

Vojska je to vprašanje še bolj poostrila. Tako stojimo danes pred razmerami, ki bodo zahtevale tako zaželjeno trajno rešitev tega vprašanja. Zato tako malo pričakujemo od te konference Hardingove.

Socijalizem se štuli sedaj in baha med delavstvom, kakor bi samo on mogel rešiti to vprašanje na vsestransko zadovoljnost. Sirota širikoustna se pa pri tem ne zaveda, da v vsej svoji bahavosti niti enemu delavcu ne more urediti njegovega vprašanja, še manj kaki skupini. Podreti in potisniti v lakoto, kakor ruski proletarijat, da to zna. Ko je pa vse razdrl, pa zopet kliče kapital na pomoč, kakor dela sedaj na sramoto vsega socijalizma ruski socijalizem.

Kako rešiti to vprašanje?

Katoliški socijalni ured v Washingtonu je izdal izjavo, v kateri v daljši razpravi govori o tem vprašanju in je prepričanja, da se da to vprašanje trajno rešiti samo na podlagi onih načel, na katerih so srednjeveške "cehe" uredile delavsko vprašanje na splošno zadovoljnost, kakor mojstrov tako rokodelskih pomočnikov — na podlagi **vsestranske pravičnosti.**

Kakor čujemo se na tej konferenci ne bo smelo obravnavati o delavskih plačah, delavnih urah in delavskih unijah.

Katoliški škofje smatrajo to za veliko napako. Oni smatrajo ravno te točke kot najvažnejše točke vsake take ali enake konference. Ako hočete ozdraveti bolezen, odstranite najprej uzroke bolezni in bolezen bo sama prešla. Dokler so pa uzroki bolezni tukaj, pa naj sto zdravnikov zdravi bolnika, ne bojo ga ozdravili.

Glavno vprašanje je pred vsem vprašanje o delavskih plačah. Delavec mora dobiti stalnega dela in toliko plače ne samo kolikor potrebuje za življenje, temveč da si lahko tudi kaj na stran dene za bolezen. Naša dežela je bogata zadosti in naši delodajalci, veliki industrijci, imajo dovolj, da prav lahko poskrbe za delavca toliko plača, da se bo prav udobno preživel. To se bo pa doseglo, ako bo kapital sprejel delavstvo kot solastnika, kot brata, ki mu daje svoje življenske moči, za katere je opravičen zahtevati tudi življenska sredstva in sicer ne samo za nekoliko mesecev na leto, temveč za stalno, kakor tudi kapitalist ni zadovoljen, da bi mu njegov kapital nesel samo nekaj mesecev obresti.

Dal Bog, da bi se voditelji našega naroda spametovali in spoznali resnost položaja ter rešili to pereče vprašanje za stalno, ker drugače jih bo moralo delavstvo k temu prisiliti s silo, kar pa nikomur ne bo ljubo.

Kako farbajo.

Zanimivo je bilo slediti, kako so naši rdečkarji-voditelji pretekli teden farbali delegate narodne konvencije obeh jednot, kako premeteno so znali izrabiti čas konvencije, da so uboge svoje žrtve potrdili v zaslepljenosti, v katero so jih ulovili. Z mrzlično napetostjo so prirejali zabavo za zabavo, prireditev za prireditvijo, da so delegate držali, da bi kaj druzega ne videli in kaj druzega ne čuli, kakor samo to, kar so jim oni hoteli povedati in kar so jim njih voditelji dovolili, da so čuli. Še ata Kristan so morali priti pomagat "farbat."

Tu naj bi se katoliški voditelji prišli učit, ne, kako se "farba" in slepi, kajti katoliškim voditeljem tega ni treba: resnica in pravica, ki je na njih strani, tega ne pusti, temveč kako se vzbuja navdušenje za ideje. Kar hočemo povdariti, je samo njih velikanski trud, njih dobro premišljeno delo. Kedaj smo še pri kaki katoliški konvenciji videli, da bi se bilo poskušalo tudi kaj druzega, kake shode prirediti, ki bi povzdignili katolicizem, da bi navdušili delegate, da bi tudi za svoje prepričanje kaj dobili, da bi šli boljši možje s konvencije, kakor so pa prišli, bolj navdušeni za ideje in principe, za katere stoji njih jednota.

Na Evelethski konvenciji se je poskuslo, kar se je sicer obneslo, vendar čule so se tudi tam opazke, da je edina prava Zveza Katoliških Slovencev — K. S. K. J. — Nasprotniki pa tega ne pravijo, in se dobro zavedajo, da je poleg podporne jednote še vendar nujno potrebna socijalistična organizacija, organizacija v podporo idej.

Iz slovenskih naselbin.

New York, N. Y. — Prvo gledališko prireditev bomo imeli v cerkveni dvorani na 62 St. Marks Place v nedeljo 25. sept. ob petih popoldne. Predstavljala se bo najprej izvirna žaloigra v treh dejanjih: "Blagor usmiljenim!" Povzeta je iz življenja našega deloma v Ameriki živečega naroda. V prvem dejanju nastopijo naši učenci, kar bo posebno zanimivo.

Druga igra bo burka: "Na letovišče," ki bo apravila veselo razpoloženje pri vsakem v dvorani. Naša godba, vselej pri cerkvenih prireditvah na svojem mestu, je dobila več novih izvrstnih moči in si je tudi vsled rednih vaj, vsak teden po večkrat, pridobila hvalevredno izurjenost, bo otvorila letošnjo sezono. Da se tudi igralci pridno pripravljajo in marsikako urico žrtvujejo in prikrajšajo spanju, mi ni treba omenjati. Zato upamo najboljšega vspeha tako glede vdeležbe kakor tudi glede gmotnega dobička, ki je namenjen za našo cerkev.

Poročeni so bili: Valentin Pirc in Jozefa Kralj, oba iz Domžal; August Kosirnik in Angela Golob, oba iz Doba; Jakob Gosar in Fanny Musič, oba iz Mengša. Na oklicih so: George Valetič, doma v Čepljah pri Črnomlju in Mary Janša iz Domžal; Andrej Kecelj in Margaret Musič, oba iz Mengša.

Poročevalec.

Eveleth, Minn. — Kakor je poročal vaš list in tukajšnji lokalni listi, je Mr. Charles B. Hoel, predsednik tukajšnje Miners National banke zginil v jezeru Esquaguma blizu Biwabika. Njegovo truplo so dolgo iskali v jezeru, a vse zaman. Med tem časom pa je nastalo med ljudmi drugo mnenje, da je namreč Mr. Hoel živ pobegnil neznano kam. To mnenje je posebno utrdil, farmer Eric Johnson, ki je pripovedeval Mr. Fr. Colvin-u, predsedniku jezerskega kluba, da je prišel dotično sredo okoli polnoči neki mož k njemu, ki je bil popolnoma podoben onemu na sliki v časnikih. Prosil je prenočišča in se je izdal za nekega agenta. V četrtek zjutraj pa se je peljal z nekim drugim farmerjem v Duluth, kjer se je poslovil na Superior Streetu in odšel neznano kam. Začeli so ga iskati okrog, a ga še do danes niso mogli izslediti. Njegov brat Mr. Alfred Hoel je razpisal nagrado v znesku $300.00 tistemu, ki ga izsledi. Ravnatelj banke Mr. Poole je preiskal z uradniki stanje banke in našel vse v najlepše mredu. Zato je strah vlagateljev banke neopravičen, češ da je mogoče Mr. Hoel poneveril denar in izginil.

Zloglasnega "Bad Jack" Webba, morilca treh Hibbinskih policistov, so peteri policisti zadnjo sredo proti osm uri izsledlii v neki opuščeni kabini blizu vasi Kitzvlle, nedaleč od Hbbinga. Ko je Webb v daljavi kakih 200 čevljev zagledal policiste se je vlegel na ležišče v kabini in si prestrelil glavo, tako, da so možgani padli na tla. Možgane so prenesli na Hibbing v Junior College v poučne namene. Predno je izvršil samomor, je napisal razne besede po steni kabine, v katerih prosi odpuščenja za svoje slabo življenje in grozodejstva. Prosi tudi, da bi dobri ljudje skrbeli za njegove otroke. Ko so se policisti približali kabini, iz katere so slišali pok, so našli Webba mrtvega z razstreljeno glavo. Zavili so truplo v plahto, ga privezali na automobil in ga popeljali najprej v mestno dvorano in pozneje k pogrebniku. Pogreb pokojnega Webba se je vršil dne 15. septembra čisto na tihem. Navzoč je bil samo pogrebnik in zakopač. Nobenega izmed otrok ni bilo blizu. Truplo so zakopali v družinski grob. Razpisane nagrade so bodo razdelile med petere policiste, ki so našli truplo, namreč Elmer Johnson, William Lenberg, Thomas Moore, Alex Hunter in W. Cupples. Danes se tukaj slavi v zgodovini mesta največji farmerski dan. Farmerji prihajajo od vseh strani kljub nestanovitnemu vremenu, ki traja tukaj že par dni. Zvečer bodo imeli farmerji veliko zabavo. Tukajšnji delavni Eveleth Commercial Club bo imel dne 30. sept. veliko zabavo s plesom. Zanimanje za to zabavo je veliko in vstopnice se naglo prodajajo.

Zadnji pondeljek se je nevarno škodoval na delu pri novi šoli Italijan Guiseppe Guiliano. Padel je kakih 20 čevljev globoko in se močno ranil. Nahaja se v Moore bolnišnici. Danes dne 17. sept. je bilo zakopano truplo Mr. Henry Masuccija, ki je padel v boju za domovino. Pogreb se je vršil iz tukajšnje angleške katoliške cerkve z vsemi vojaškimi slovestnostmi.

V tukajšnji italijanski cerkvi se obhaja kratek misijon povodom 40-urne pobožnosti. Tukajšne večerne šole se bodo otvorile dne 3. ktobra, in bodo dale tudi našim rojakom za dosti prilike, da se priučijo angleščine in vsega, kar je pri pridobitvi državljanskega papirja potrebno.

Italijani našega mesta bodo letos posebno slovesno obhajali "Columbus" dan dne 12. oktobra in povabili vse druge narodnosti, da se jim pridružijo. Mislim, da Slovencev ne bodo dosti dobili.—Za mestnega župana so se do zdaj oglasili trije kandidati, namreč sedanji župan Mr. Essling, Mr. Jos. J. Wilson in naš rojak Mr. Josip J. Brinc, ki je bil svoječasno tudi mestni svetovalec. Med novimi kandidati za svetovalce so Mr. J. Grange, Mr. James Mara (Italijan) in Matt Mrtilla. Bog daj srečo vsem, posebno še rojaku Mr. Josipu Brincu!

Poročevalec.

Lost Valley, Oregon. — Cenjeno uredništvo Edinosti:—Pred dobrim tednom sem obiskal enega svojega prijatelja, ki je naročen na Vaš list Edinost. Vzel sem ga sabo in ga prečital doma. Pisanje Vašega lista mi ugaja, ker tu je zastopana sama resnica. Tudi sem član S. N. P. J., katere ste se dotaknili tudi Vi s svojimi članki. Da res je, teh misli, kakor ste jih navedli v Vaši predzadnji številki sem tudi jaz. Le škoda da naš zasljepljen narod noče tega uvideti, kako strašno je farban od teh razvpitih naprednjakov.

Prosim pošiljajte mi Vaš list na naslov, k ga Vam prilagam tu v pismu. Za naročnino Vam pošiljam ček za $3.00.

Pozdravljam vse čitatelje lista Edinosti,

Vaš somišljenik.

La Salle, Ill. — V naši župniji se je začelo novo življenje z letošnjim šolskim letom, ko smo zopet dobili dobre šolske sestre iz reda sv. Benedikta, ki so prevzele našo šolo sv. Roka. Prišle so štiri sestre, od katerih tri so maturirane učiteljice. Naši otroci so se zveselilli prihoda sester.

Preteklo nedeljo večer je neki Jožef Radej pretepel samskega John Jež do nezavesti, da je potem v bolnišnici v sredo 13. septembra umrl, ne da bi se zavedel. V soboto, 17. septembra je bil pokopan iz cerkve sv. Roka. Radeja so seveda zaprli in prišel bo pred poroto v Ottawi.

Poročevalec.

CHICAŠKE NOVICE.

Slovesnost praznovanja glavnega društvenega praznika Marije, Matere sedem žalosti smo v naši župniji praznovali slovesno. Vsako jutro po prvi maši so bile pobožnosti. V nedeljo zjutraj je bilo veliko mater pri svetem obhajilu in zvečer je bil slovesen sprejem in ponovitev posvetitve Mariji. Sprejete so bile tudi tri nove članice.

V soboto večer priredi naš mladeniški klub H. N. Juniors svojo prvo ustanovno zabavo v cerkveni dvorani. Program je jako zanimiv. V nedeljo večer se bo igra ponovila. Vsi rojaki, ki se zanimajo za napredek naše mladine, se vabijo, da se udeleže te prireditve.

Chicago, Ill. — Dolžnost me veže, da se na tem mestu zahvalim vsem, ki so mi šli na roke kot potovalnemu zastopniku Ave Marije, Edinosti in Glasnika Presv. Srca Jezusovega. Pred vsem se zahvaljujem Rev. Johnu Plazniku v South Chicagi za njegovo gostoljubno postrežbo in pomoč, kakor tudi družini B., ki mi je dala mladeniča, da mi je pomagal obiskovati rojake v S. Chicagi. Vsem skupaj Bog plačaj! Kakor sem razvidel, so tukaj delavske razmere precej slabe kakor povsod drugod, vendar upajmo, da se v kratkem kaj izboljša! Oglasil sem se tudi pri svojem bratu Franku, ki se mu najlepše zahvaljujem za prijazni sprejem.

Nato sem se odpeljal v Bradley, Ill. v krasno slovensko naselbino, kjer me je z največjo prijaznostjo sprejel Mr. Mihael Smole. Ne bom na dolgo opisoval, kako gostoljubna in v vsakem oziru vzorna je ta katoliška družina. Iskrena hvala Mr. Smoletu kakor tudi njegovi soprogi! Tudi v Bradley se pritožujejo delavci nad slabimi delavskimi razmerami in vsi težko čakajo, da bi se kaj izboljšalo. Pozdrav bradleyskim Slovencem!

Slednjič sem se podal v lepo in veliko slovensko naselbino Joliet. Srejel me je Mr. Muhič ter me oskrbel v vsem potrebnim. Muhičeva mama pa so potolažili moj želodec, ki je tudi že kričal po okrepčilu. Mr. Cvenk se je potrudil ter me vodil po Jolietu od enega rojaka do drugega, za kar se mu prisrčno zahvaljujem. Kakor povsod, tako sem slišal tudi v Jolietu veliko tarnanja vsled slabih delavskih razmer. Končno se najiskrenejše zahvaljujem Mr. Muhiču in njegovi soprogi, kakor tudi Mr. Pluthu in Mr. Cvenku. Hvala za vašo požrtovalno naklonjenost in pomoč!

Leo Mladič, potovalni zastopnik.

Krščanska zadružna konfederacija. Nedavno se je vršil v Zurichu tretji mednarodni kongres krščansko organiziranih zadružnih zvez. Zastopane so bile sledeče države: Italija, Francija, Nemčija, Švica, Nizozemska, Bavarska, Avstrija, Belgija, Jugoslavija in Čehoslovaška. Proklamacija internacijonalne zveze je bila z odobravanjem sprejeta. Na kongresu zastopane države so izjavile, da stopijo v novo konfederacijo. Sedež konfederacije je Rim.

Pošiljateljem denarja!

Predno pošljete svoj denar v staro domovino, premislite dobro, komu boste izročili svoj težko zasluženi denar, da ga Vam odpošlje. Zadnje čase je prišlo mnogo rojakov v naš urad iskati pomoči. Poslali so svoj denar v staro domovino po nepoznanih tvrdkah in denarja še danes ni v stari kraj in ga mogoče, tudi nikoli ne bo. Zato Vas svarimo, kot Vaši prijatelji, bodite previdni in poslužujte se našega podjetja, ki Vam vsako pošiljatev jamči in Vam nudi tudi vedno najcenejše cene evropskemu denarju.

BANČNI ODDELEK EDINOSTI,
1849 West 22nd Street,
Chicago, Illinois.

Novice iz Jugoslavije.

Divjanje italijanskih in jugoslovanskih fašistov v Dalmaciji. Zader, 8. avg. so napadli štirje fašisti novoimenovanega pokrajinskega namestnika dr. Metličiča, ko se je vračal iz poslopja deželnega odbora v družbi s prof. Jeršino in inž. Gasperinijem. Udarjen je bil s palico po glavi in je dobil dve težki poškodbi na čelu. Dr. Metličič moral je ostati radi zdravljenja 15 dni doma. Dogodek je izzval v Zadru veliko zgražanje tudi pri vseh italijanskih oblasteh, ki so dr. Metličiču izrazile svoje obžalovanje.

Split, 10. avgusta. — Divjanje in teroriziranje s strani demokratskih fašistov se nadaljuje. Iz vse Dalmacije prihajajo vesti o neprestanih napadih na mirne ljudi, predvsem na pristaše demokratom nasprotnih strank. Ljudstvo zahteva od državnih oblasti, da ščitijo državljane in temu terorju s strani demokratske svojati narede konec, ker bo sicer primorano misliti na energično samoobrambo.

Split, 10. avgusta. — So fašisti demokratski omladinski napadli na ulici urednika "Hrvatske Riječi" Bakiniča in ga tolkli s palicami in kamenjem ter mu prizadejali težke poškodbe. Policija je te nasilneže razgnala, ni se ji pa posrečilo, da bi katerega izmed njih prijela in dognala njegovo identiteto.

Št. Gotard. Dne 9. avg. je umrl v Št. Gotardu občespoštovani Janez Kos, v starosti 78 let. Na Vel. Šmaren bi imel svojo zlato poroko. Poročil bi ga bil njegov sin, ki službuje kot kaplan v Zagorju. Bog ga je v svoji vsevedni modrosti par dni poprej poklical k Sebi da mu da plačilo za njegovo krščansko življenje. N. v. m. p.

Žažar nad Vrhniko. Dne 21. avg. je bil v Žažarju lep dan. K nam so poleteli orli in orlice iz Horjula. Domača godba jim je šla naproti in otvorila lep sprevod skozi vas, ki nas je tako navdušil da smo šli prav vsi k javni telovadbi.

Čuden slučaj. Bosanski listi poročajo o naslednjem dogodku: V Podgorici v Bosni so pred nedavnim časom našli 21 letno Milico Radivojevič mrtvo. Ker ni bilo videti na njej nobenih znakov nasilja, so vsi mislili, da je umrla naravne smrti in so jo pokopali. Deklica je imela zaročenca, ki se je ravno vračal iz Amerike. Na dan njene smrti je sedel v družbi svojih tovarišev in je v razgovoru zaspal. Na enkrat se prebudi in zakliče: "Ubijalec!" in pove, da je sanjal, da je sosedov pastir zadavil njegovo zaročenko. Ko se je vrnil domov, je stvar prijavil sodniji, ki je odredila aretacijo dotičnega pastirja, ki je tekom preskave priznal, da je deklico res umoril.

PISMO IZ DOLENJSKEGA.

Novo mesto, 27. avg. 1921. — Vaš cenjeni list že par mesecev ne dohaja sem, dasi smo čitali v naših časnikih, da je belgrajska vlada razveljavila prepoved. Kje tiči vzrok, ne vemo.

Od zadnjih naših poročil se je v Jugoslaviji marsikaj spremenilo. Na Vidov dan je bila sprejeta centralistična ustava — proti volji Hrvatov in Slovencev — s pomočjo kupljenih glasov muslimanskih in slovenskih samostojnih. Prvi so dobili 1200 milijonov, drugi 200 milijonov. V Ameriki znani Pucelj je postal poljedelski minister in istotako tam znani dr. Vošnjak pa poslanik v Pragi. Kaj je ali bo dobilo slovensko kmečko ljudstvo se še ne ve. Minister Pucelj je na samostojnem shodu v Št. Vidu pri Ljubljani zelo hvalil pridobitve — a mi jih ne vidimo nikoder — razen uradnega avtomobla, v katerem se on vozid na stroške plačujočega občinstva.

Mej tem je umrl stari zmučeni kralj Peter I. Bil je resničen junak, ki v najhujših trenutkih nesrečesvojega ljudstva ni zgubil poguma. S hrabro vojsko je moral zapustiti svojo domovino in se čez Albanijo rešiti v največjem pomankanju in naporu, dokler se je vrnil iz solunske fronte kot zmagovalec, v domovino in potem postal kralj Srbov, Hrvatov in Slovencev. Doživel je ujedinjenje vseh treh bratskih plemen.

Novi kralj Aleksander pa je ob tem žalostnem dogodku bolan v Parizu, da se ni mogel vdeležiti niti pogreba svojega očeta. Toda o tem vam itak poročajo ameriški listi.

Glavni pogon v Jugoslaviji se vrši sedaj proti komunistom, ki so osumljeni attentatov. Odvzeli so mandate vsem komunističnim poslancem, razveljavili tudi vse mandate komunističnih odbornikov občinskih zastopov. Juristi trdijo da je to nasilje — ker še nobem komunist ni po sodiščih obsojen in šele po tej pravomočni odsodbi bi eo ipso izgubil mandat in v pravni državi se mora pravilno postopati. A kaj demokratom načela! Radikalno-demokratska večina skupščine je v centralizem tako zatelebana, da ne posluša nobenih svetov, kar ni bilo v resnični blagor naroda in države. S silo hočejo vsa tri plemena zgnjesti v navidezno jednoto, brez ozira na neutajljive plemenske razlike, na gospodarske in kulturne razmere. Ali bi ne bilo primernejše, da se vsa tri plemena avtonomno razvijajo in med seboj tekmujejo v skupni blagor države, kateri itak vse rada dajo, kar ji gre za splošni razmah nad drugimi državami.

Zadnji mesec so poslani iz Belgrada pokrajinski namestniki v 'prečanske dežele." Glavna naloga jim bo, da likvidirajo dosedanje deželne vlade in imetja. V Slovenijo je prišel bivši poslanik v Pragi Ivan Hribar. Začetkom je uradno potoval po vsi Sloveniji in celo v Prekmurje in navdušeno pozdravljal Slovenijo in bil tudi navdušeno sprejet. Kaka ironija usode bo, ako to ravno on, ki je že od mladih nog navdušen Slovan, moral izročiti razkosano Slovenijo dvema velikima županoma ljubljanskega in mariborskega okrožja. In zdaj se govori tudi, da Belokrajino priklopijo karlovškemu okrožju. Kje je potem zedinjena Slovenija, za katero se je narod potegoval že od svojega preporoda ob Napoleonovi dobi? Velik del pod Lahom, malo manjši pod Nemcem in v notranjosti razcepljen na manjše jednote; na koga naj se potem upira celôta naroda? Bridka usoda!

Dne 11. avgusta je bil minister in pokrajinski namestnik Hribar v Novem mestu, ki ga je slovesno sprejelo. Poklonilo se mu je mnogo deputacij. Obed je bil v kapitelju za dostojanstvenike. Zvečer se je vrnil iz Toplic in mesto je bilo razsvetljeno. Na glavarstvu so mu liberalna društva priredila serenado.

Dne 14. in 15. avgusta je bil pa katoliški tabor — sijajna manifestacija krščanske misli za novomeško in trebanjsko dekanijo. Mestni odbor se je blamiral, s prepovedjo službe božje na trgu pred mestno hišo. Zato je bila vsa prireditev pred kapiteljem. Do 100.00zglava množica je pazno poslušala in odobravala govore. Navdušena je odšla domov. — Danes je prišla vest, da je bil zopet napaden ali celo do smrti pobit bivši Amerikanec Mavsar iz Iglenika na cesti proti Zajcu. Nedavno sta bila tukaj obstreljen dva druga Amerikanca.

Pozdrav vsem ameriškim Slovencem!

Dolenjski dopisnik.

RDEČE KOPRIVE.

"Proletarec"—niti tega še ne ve, da je socijalistična ameriška stranka samo politična stranka in nič druzega. Če se hlini delavstvu, se hlini samo radi tega, ker pač vsaka politična stranka skuša najti svoje moči v raznih slojih državljanov. Republikanska pravijo, da je milijonarska, demokratska pravijo, da je ljudska in tako je socijalistiška baje delavska, pa seveda samo v toliko, v kolikor se kake skupine delavcev ne prištevajo med 'ljudske" ali "milijonarske" državljane.

Tudi ne ve, da ima socijalistiška stranka tako milijonarje, ki jo financirajo v svoje namene, kakor jih ima vsaka druga. Eden teh milijonarjev je bil celo skupaj s Haywoodom obsojen radi espionaže. — Seveda slovenski socijalisti tega ne smejo vedeti, ker drugače bi debelo gledali, kako more biti kak milijonar "proletarec", ali celo socijalist, ko vendar toliko kriče proti kapitalistom.

*

Socijalizem v Ameriki ni nič druzega kakor politika. "Social Labor Party" je pač samo **party,** samo stranka, kakor je n. pr. prohibition. "Prohibition party" nam je prinesla žejo v deželo, socijalistiška nam bo prinesla pa lakoto, kakor jo je že prinesla nesrečni Rusiji.

*

Vendar vsakdo ve, da stoje za prohibicijsko stranko mogočni milijonerji, ki so vložili svoj kapital v razne 'Ice Cream' Co ali "sodo," in druge protialkoholne pijače. Ti so videli velikanski dobiček za svoje žepe, ako prohibicija zmaga, najeli so za to celo vojsko agentov in agentinj, ki so širili prohibicijo in jo hvalili in povzdigovali v deveta nebesa in zmagala je in **"žejo"** imamo.

*

Enako so za socijalistiško stranko možje milijonarji, ki so naložili svoje milijone v razne trgovine, ki bodo pa nesle velike dobičke, le ako bo socijalizem zmagal.

Politika v Ameriki je "business" to ve in vidi vsak. Samo slovenski ubogi rudečkar ne sme tega vedeti, da njegovi "delavski" rdeči pridigarji dobivajo bogato plačo za svoje kričanje. Da, to so baje edini politikarji, ki delajo "charity" delo. Siromaki! Toliko stradajo (?) in toliko trpe (?) za ubogo delavstvo, da vsi bogate in vsi lastujejo krasne hiše in bogate avtomobile. Adler je bil milijonar. Marks celo je bil bogataš. Kristan je obogatel. In tako vsi!

*

Mr. Zajc, ali bolje Etbin Kristan II., je začel študirati slovnico. Baj žimini! In za učno knjigo si je izbral naše časnike. Tam vsako besedo dene na operacijsko mizo in je z mikroskopom preišče, če je pravilno pika na i, ali strešca na č i. t. d. In če ni, se strašno pohujšuje. No, to nas veseli, kajti to je za nas dobro spričevalo. Učne knjige morejo biti samo najboljše knjige. Hm, to smo ponosni!

*

Mr. Zajc dalje piše: "No, in tudi kak namišljen socialistični list se kje stakne, v katerem je najti psovke in nič o socializmu". — Mislil je namreč na svoj list. Stima!

*

Strašno! Strašno, že drugi urednik se pohujšuje nad strašno našo sirovostjo! Mislite si strašno pohujšanje! O, Sodoma! Mi smo napisali — čujte — "Castivec sv. Ignoracija" — Pomilujemo Vas, Mr. Kerže, da se Vaš list tako malo čita, da ga niti uredniki več ne pregledajo. Mi smo ti dve besedi prepisali iz Vašega lista, vidite, pa smo že kar dva urednika s tem pohujšali: Jolietskega in Chicaškega. Mr. Krže, naše sožalje!

*

Dalje pa piše Mr. Zajec še to le, je prezanimivo, da bi ne priobčili:

"'Amerikanski Slovenec' je katoliški "list, ali vsaj pravi, da je. Zakrajšek trdi, "da ni! N. B.: Saj ni res! Ako misli Rev. Zakrajšeka, potem je to laž!) " . . . Jolietski A. S. ni uzorno urejevan "katoliški list. Ampak če se sklepa po "tem, da ne odobrava psovk svojega v "čikaškem frančiškanskem kloštru, živečega duhovnega sobrata, je za katoliško propagando vendarle boljši (!) "list kakor patrov v Chicagu. (Misli na"mreč protikatoliško, kajti njegov list je "smrten sovražnik katoličanstva.) Če že "drugega ne priobčuje vsaj 50 in 100 let "stare pridige mesto uredniških člankov, "katere tako ne znajo spraviti skupaj odkar so odšli prejšni župniki, in od kar "jih je zapustil Zvonko . . .

"Klerikalizem med ameriškimi Slovenci je skrahiran. Noben Zakrajšek ga ne "bo obudil več k življenju. Lahko zgradi še kako šolo, lahko ustanovi dramatično društvo ali druga društva za svojo propagando, toda duha klerikalizma "ne obudi več. Lista A. S. in Edinost sta "znamenje osirotelosti organiziranega ka"tolicizma med ameriškimi Slovenci. O"koli stotino župnikov imajo, mnogi slo"venski duhovniki delujejo, ali bolje le"narijo med drugimi narodi, toda vsi so "mrtvi pri "delu za vero" .....

"Morda ne najdete nikjer toliko med"sebojnega sovraštva kakor med slovenskimi duhovniki v Ameriki.

"Vera sama na sebi ni več ista vablji"va sila, ki bi združevala ljudi v bojne "organizacije, kakor nekoč. Zato so šli "duhovniki na politično polje. V neka"terih deželah, n. pr. v Sloveniji, so se "vrgli tudi na zadružno gibanje in pri "tem delu so celo dosegli uspehe. Koder "imajo klerikalci kaj moči, so ustanovili "tudi tako zvane krščansko-socijalne stro"kovne unije, ki so konkurenčne organi"zacije socijalističnim unijam. S samimi "pobožnjaškimi bratovščinami bi se cer"kev v današnji družbi ne mogla vzdrža"ti. Nobene take organizacije, razun po"božnjaških cerkvenih bratovščin, nima"jo ameriški slovenski duhovniki. Edina "organizacija, ki je navidez katoliška, je "K. S. J. pa še ta je bolj hinavsko kakor "pa resnično katoliška. (Prosimo, to so "besede Mr. Zajca v Pr. ne naše!)

"Rev. Zakrajšek vse to čuti, pa je šel "v biznes, pri tem pa v svojem lističu "uliva zgojnico (!) na nasprotnike, kate"rim prišteva vse, po znanem pravilu: "Kdor ni z menoj, je proti meni." In ta"ko napada tudi "Amerikanski Slovenec.'

"Vsa stvar morda ni vredna, da bi se "jo omenjalo. Ker pa je še precej ljudi, "ki se puste izrabljati takim pastirjem, "morda resnična beseda vendarle kaj za"leže če jim pride pred oči. S pomočjo "tiska, ki razkriva gnjilobo, najsibo že "kakoršnakoli, so mnogi spregledali, "mnogi še bodo in to je, česar se boje "kramarji pri "katoliških" listih."

Tako članker v Prol . . .

NAZNANILO IN PRIPOROČILO

Rojakom Slovencem v Milwaukee, Sheboygan in po vsej državi Wisconsin naznanjamo da jih bo te dni obiskal naš potovalni zastopnik **Mr. Leo Mladich,** kateri je pooblaščen pobirati naročnino za naše liste Ave Maria, Edinost in Glasnik Presv. Srca Jezusovega, ter sploh vse, kakor oglase razne tiskovine, kar je v zvezi z našimi listi.

Našim cenjenim naročnikom in dobrotnikom ga najtopleje priporočamo, ter jih obenem prosimo da mu grejo na roko v vseh ozirih.

Uprava Ave Maria, Edinosti in Glasnika P. S. J.

ZAHVALA.

Cenjeni g. Gottlieb:—Prav zadovoljna sem z Sweater-jem in z vsem drugim blagom. Lepa Vam hvala. V kratkem bodem zopet več blaga od Vas naročila. Spoštovanjem, Antonija Požun, Johnstown, Pa., dne 16 septembra, 1921.

Enaka pisma prihajajo vsaki dan. Alj ste tudi Vi že kaj naročili od te Slovenske trgovine? Ako ne, zakaj ne? Pišite še danes na sledeči naslov: John Gottlieb, 1821 W. 22nd St., Chicago, Ill.

J. KOSMACH

1804 W. 22nd St., Chicago, Ill.

Rojakom se priporočam pri nakupu raznih

BARV, VARNIŠEV, ŽELEZJA, KLJUČAVNIC IN STEKLA.

Prevzamem barvanje hiš zunaj in znotraj, pokladam stenski papir.

Najboljše delo, nanižje cene.

Rojaki obrnite se vselej na svojega rojaka!

DR. ALBERT JANČICH

Edini Slovenski "KIROPRAKTIK"

32 N. State St., Chicago, Ill.

Soba: 1301.

Naznajam rojakom Slovencem, da sem se nastanil v Chicagi ter odprl svoj lastni zdravniški urad v "Reliance Bldg." soba 1301.

Zdravim vsakovrstne kronične bolezni brez operacije in medicinov. Uporabljajo se samo naravne metode. To je: Električna terapija, solnčni žarki, hydralna terapija (knapanje). Manipulacije na hrbtišču in dnetu. **Uspehi gotovi!**

Prepričajte se!

Da mi resnično izdelujemo najkrasnejše ženitovanjske slike.

Da imamo na razpolago za slikanje najlepše pozicije. Da izdelujemo vsa dela točno in po najzmernejših cenah.

Vsem se priporočam.

Němeček

FOTOGRAFIST

1439 W. 18th St., cor. Albert, Chicago, Ill.

PHONE: CANAL 2534.

DVE LETI DELA IN VSPEHA.

1919--1921

Ob nastopu meseca avgusta je imela tvrdka **ZAKRAJŠEK & ČEŠARK** za seboj leto trdega dela in pa tudi vspeha.

Okrog 7. avgusta 1919 je njen ustanovitelj Leo Zakrajšek prišel v New York iz Milwaukee, Wis., sam si izposloval potrebna zastopstva, odprl urad in se lotil dela z zavihanimi rokavi v zavesti, da točno, pošteno in vstrajno delo mora prinesti vspeh.

V teku dveh let je ta tvrdka odpremila v Evropo nad petnajst sto potnikov, nad petato potnikov je prišlo z njenim posredovanjem iz starega kraja in blizu tristotisoč dolarjev je bilo poslanih skozi njo.

V dveh letih je iz skromne potniške pisarne postalo bančno podjetje, ki posluje pod državnim nadzorstvom in ima svoje direktne bančne zveze z Ljubljano, Mariborom, Zagrebom, Trstom in Dunajem.

Za tak rekord bodi v prvi vrsti izrečena zahvala številnim prijateljem in zagovornikom.

Na podlagi dosedanjih pridobitev pa je ta tvrdka danes bolj kakor kdaj prej v stanu biti na službo onim, ki:

ki potujejo v domovino;
ki žele dobiti svojce iz starega kraja ter onim,
ki hočejo poslati denar v stari kraj, kakor tudi onim,
ki imajo kake druge posle s starim krajem.

Za vsa nadaljna pojasnila se obrnite na:

Zakrajšek & Češark

SLOVENSKA BANKA

70 Ninth Ave. (med 15th in 16th St.) New York, N. Y.

TELEFON: Watkins 7522.

DEKLA ANČKA.

(Dalje.)

Napisal F. S. Finžgar.

"Ga ne bo," je odgovoril Miha, "že v gozdu. Navsezgodaj me je sklical, potem zadel sekiro in šel nad hraste. Ne bi bilo prijetno pri takem gospodarju, jeli da ne, Ančka?"

"Samo, da bi se priliznil Mokarju, tako gara in vleče. No, ga dobro poznam."

Ančka je bila hvaležna Špeli za odgovor, ko sama ni mogla reči ničesar, dasi bi bila najrajša Špelo udarila zavoljo take besede.

Po zajtrku je Miha napregel in šel za Janezom v gozd.

Dekli sta šli okopavat. Lukec je pa moral čakati Mokarja, da mu izpreže.

V gozdu je takrat pela Janezova sekira. Ko je še pred dnem prišel do obsekanih hrastov, je sedel na parobek in se zamislil. Dolgo je sedel, glava mu je bila težka od težkih misli, da jo je podpiral z obema rokama. Hipoma pa se je vzravnal, zagrabil toporišče in se lotil prve grče. Strahovito je vihtel sekiro, iveri so letele daleč v povaljano praprot.

"Ne, tako ne gre. Ne bom je čakal doma in lovil tri leta te kronice pri Mokarju. Ne strpim. Zakaj greh bo in sramota in revščina. Vem, natančno vem, da bo tako. Ne. Ne bo tako, ampak drugače. Zato grem, nič ne obdrži več. Grem, grem."

Bil je s tako ihto ob debelo grčo, da je sekira švistela po zraku.

"V Ameriki ne vprašajo, koliko dni si delal, ampak kaj si naredil. In jaz vam pokažem, kaj naredi moja moč. Boš videla, Ančka!"

In bil in klestil je dalje, udarec za udarcem je padal na hlod; svoje misli in sklepe je pribijal na grče in jeka z doline mu je pritrjevala: Grem, grem...

Ko je Miha prišel za njim in privezal konja ob jelšev grm ter mu vrgel detelje, je Janezu obtičala sekira v grči.

"Miha," je preudaril Janez s skrbjo.

"Če grem in mu jo pustim?"

Počasi je majal zasajeno sekiro v grči in razmišljal.

"Janez, ali naj tu klestim, pri tebi?"

"Tamle," mu je pokazal na drug hrast in potegnil sekiro in udarca.

Spet je zamahoval, da Miha niti črhnil ni in se gnal za Janezom ves v potu.

Pred poldnem sta se vrnila Mokarja. Lukec je prijel konja, Ančka je hitela k mami in ji odvzela ruto, polno cvrtja in kolačev.

"Vsa sem trda od vožnje," je rekla mama in lezla počasi s koleslja.

"Kje so drugi in kaj delajo?" se je oglasil Mokar.

"Janez in Miha sta v hribu, dekli okopavata," je hitel Lukec in odpenjal jermenje.

"Da mi ne prehladiš konja, Lukec Sem gonil!"

Gospodar se je napotil v hišo, za njim mama in ob njej Ančka.

"Ali si dobro gospodinjila?" je vprašala Mokarica Ančko, ko je v kuhinji razkladala kolače.

'Dobro, mama."

Mokarica jo je pogledala in ji ni ušla rdečica, ki je zalila dekle.

"Prav," je rekla in se namuznila. "To je tvoje, Ančka, drugo spravi." Gospodinja ji je dala kos kolača.

Nato je pogledala na ognjišče, dvignila par pokrovk, zadovoljno pokimala ter šla zgor.

Ko so se zaprla za njo vrata, se je Ančka sesedla vsa žalostna na klop.

"Moj Bog! Namuznila se mi je. Z lic mi bero greh. O!"

Z rokami si je zakrila obraz.

Tako je Ančki potekel teden: pust in nemira poln. Kadar se je kdo zasmejal in ga je slišala oddaleč, se je preplašila. Če jo je nagovorilo dekle in jo vprašalo, kako ji je, je sodila, da jo nalašč draži. Nekega večera je prišla njena mati k Mokarju. Semensko pšenico je kupovala. Ko je Ančka v kuhinjo začula njen glas iz veže, se je tako prestrašila, da je zbežala v kamro in se hotela zakleniti pred lastno materjo. In vendar ji ni nihče rekel žal besede, niti Miha, ki se ga je tako bala. Edino z Janezom bi bila rada pregovorila tajno besedo. Zato ga je čakala in hrepenela po njem. Toda vselej, kadar se je približal trenotek, je zbežala pred njim in se ga ognila. Opazila je, da Janez ves teden dela z nekim nemirom, s silo in izredno močjo, kakor bi hotel narediti za dva. Če je kosil, je zamahoval v najširšem redu, če je odnašal voz, ga je vrgel ob tla kot igračo, če je zavpil nad konji, je bil njegov glas zadirčen. Če je zagledal oddaleč Ančko, je natančno slišal, kako je klicalo za njim njeno srce; ali on se je okrenil in šel ter pribijal ob tla z nakovanimi podplati: "Grem, grem — Ančka, zavoljo tebe grem." Če je pa ni videl nekaj ur, jo je iskal, si izmislil vsemogoče prilike, da je naneslo delo tako, kjer je videl vsaj njeno ruto na glavi, njeno krilo skoz špranjo vrtne ograje. In vselej takrat je kipelo v njem proti Ančki, da ji razodene svoj sklep, toda ni ga razodel nikoli.

Prišel je dan pred Malim Šmarnom. Na fari je slovesno potrkavalo delopust. Ančka je zavezala na vrtu endivijo. Ko so zadoneli prvi akordi iz zvonika, se je Ančki utrgala nitka, s katero je ovijala zelene liste. Pretrgana končka je obdržala v roki in se zamislila. Glasovi zvonov so se točili čez polje, nad vasjo v hrib in ginili v daljavo. Ančka je prisluškala, kako se je vetrič igral z akordi zvonov, jih zanašal kipeče in glasne na vrt, pa jih glušil in zatapljal, da je donelo kot daljna, tiha harfa. Ančka se je nenadoma vsa stresla, končka niti sta ji padla iz rok. Rdečica jo je zalila; ko so prsti vezali nitko, so drhteli. Zvonovi so obklicali njeno dušo: "Pridi, nesrečni otrok!" Ančka se je zamislila še globlje, roke so se gibale kakor stroju, resnoba se ji je začrtala v lice, ki se ni zjasnilo ves večer ne.

Šmarnega jutra je Ančki že gorela luč, ko je zvonilo dani. Samotna se je napotila skoz vas. Nikogar ni došla, nikogar srečala. Komaj se je toliko svitalo, da je videla sivo pot med vrtovi in hišami. Ko je prišla iz vasi, so se pokazali mračni obrisi farne cerkve. Skoz okna je žarela rdeča luč. Ančko je obšla trudnost, da bi bila najrajša sedla na kanton ob cesti. Spomnila se je, kako je hodila poskočna in lehkomiselna druge krati to pot. Domislila se je misijona in tistega slokega, bledega pridigarja. Za vratmi je stala med dekleti. Misijonar je govoril o grehu, o nemiru, ki ga rodi, o božji jezi, o bridkem trpljenju Kristusovem zaradi greha.

(Dalje prihodnjič.)

HIŠA NA PRODAJ

ki nosi $50.00 rentą mesečno. Stanovanje dovolj veliko za dve družini.

Poleg hiše se nahaja tudi lep sadni vrt, ter okolica zelo prijazna.

Proda se po nizki ceni za $5,000.

Takoj $2500, ostalo na lahke obroke.

Za vsa nadaljna pojasnila se obrnite na:

JOHN PAZDERTZ,
Corner Center and Hutchinson Sts.,
Joliet, Ill.

HARMONIKE!

Izdelujem in popravljam vsakovrstne harmonike, bodisi kranjskega ali nemškega tipa. Vsa dela izvršujem zanesljivo in točno, po najnižjih cenah.

Istotako izvršujem tudi krasne oltarčke za v sobe, ki se jih lahko z električno svetljavo razsvetlji.

Se priporočam rojakom ši rom Amerike.

ANTON BOHTE,
3626 E. 82nd St., Cleveland, O.

SLOV. KAT. PEVSKO DRUŠTVO "LIRA"

Slov. kat. pevsko društvo "Lira", Cleveland, Ohio. — Predsednik: Anton Grdina, 1053 E. 62nd St. — Pevovodja in podpredsednik: Matej Holmar, 1109 Norwood Rd. — Tajnik: Ignacij Zupančič, 6303 Carl Ave. — Blagajnik: Frank Matjašič, 6526 Schaifer ave. — Kolektor John Stele, 6713 Edna Ave.

Pevske vaje so v torek, četrtek in soboto ob pol 8 uri zvečer.

Seje vsak prvi torek v mesecu v stari šoli sv. Vida.

Telefon: Canal 6319.

MATH KREMESEC
mesar

Priporoča Slovencem in Hrvatom mojo dobro in okusno mesnico.

Vsaki dan sveže meso, kakor tudi

— prave kranjske klobase — doma delane vedno na razpolago.

1912 W. 22nd St., Chicago, Ill.

SLAVNEMU OBČINSTVU

naznanjam, da popravljam in napeljujem vedne in plinove cevi, kakor tudi izvršujem vsa dela, ki spadajo plumbarsko stroko. — Pred vsem si zapomnite, da jaz izvršujem vsa dela najboljše in za najnižjo ceno.

Nadar potrebujete naše pomoči, pokličite nas po telefonu, ali pa če pridete osebno na:

JAMES A. JANDOS,
2042 W. 22nd St, near Hoyne Ave., Chicago, Ill.
Tel.: Canal 4108

FRANK SEDLAK'S SONS

Izvršujemo
VSA ZIDARSKA DELA.

Kadar mislite graditi svoje domove ali kako drugo poslopje, obrnite se ná nas, da Vam damo svoj nasvet.

2448 South Lawndale Ave.,
CHICAGO, ILL.
Phone: Lawndale 250.

Društvo Sv. Cirila in Metoda štev. 18 S. D. Z. v Clevelandu, O.

V društvo se sprejemajo člani od 16 do 55. leta. Za smrtnino se lahko zavaruje za $150, $300, $500, $1000, $1500 in za $2000. Rojaki ne odlašajte, ampak pristopite k društvu še danes. Naše društvo Vam nudi najlepšo priliko, da se zavarujete za slučaj nesreče.

Za vsa pojasnila se obrnite na društvene uradnike.

Predsednik Rudolf Cerkvenik, podpredsednik Jožef Zakrajšek, tajnik John Vidervol (1153 East 61st Street, Cleveland, Ohio), zapisnikar Jos. B. Zaveršek, blagajnik Anton Bašča; nadzorniki: Anton Strniša, Jos. Zakrajšek, Viktor Kompare.

Društveni zdravnik: Dr. J. M. Seliškar.

Zastavonoša: John Jerman.

Društvo zboruje vsako drugo nedeljo v mesecu v šolski dvorani.

DRUŠTVO SV. VIDA ŠTEV. 25 K. S. K. J.

Ima svoje redne mesečne seje vsako prvo nedeljo v mesecu v Knausovi dvorani, cor. St. Clair Ave. and 62nd Str. N. E.

Uradniki za leto 1909.

Predsednik, Anton Grdina 1053 East 62nd Street., tajnik, Joseph Russ 6517 Bonna Ave. N. E.; namestnik, Joseph Ogrin 1051 Addison Rd. W.; Društveni zdravnik Dr. J. M. Seliskar na 6127 St Clair Avenue.

Novi člani se sprejemajo v društvo od 16-ga leta do 50-ga leta starosti in se zavarujejo za posmrtnino $1000 posebni ali 250.00 neše društvo plačuje $6.00 tedenske bol. podpore.

Naše društvo sprejme tudi otroke v Mladinski oddelek od 1 do 16 leta starosti in se zavarujejo $100.00: Otroci po 16 letu starosti prestopijo k aktivnim članom in se zavarujejo od $250.00 do $1000. Plačevanje društvenih asesmentov pri sejah od 1 ure dop. in do 3 ure pop.

Novi člani in članice morajo biti preiskani od zdravnika naj kasneje do 15 dne vsacega meseca.

Za vse nadaljna pojasnila se obrnite na gori imenovane uradnike.

DR. JAMES W. MALLY.

SLOVENSKI—ZOBOZDRAVNIK

6127 St. Clair ave., Cleveland, Ohio.

Uradne ure:
Od 9:00 do 12:00 in 1:00 do 5:00;
zvečer od 6:00 do 8:00.
V nedeljo od 10:00 do 12:00.

Phones:
Randolf 3711—Office
Princt. 1274 L—Office
Randolf 1807 W—Res.

Pozor!

— Kadar potrebujete raznega pohištva, obnite se na mene. V zalogi imam najfinejše postelje in modroce, raznovrstne peči za plin, olje in premog. Prodajam tudi vsakovrstno orodje za vse rokodelske stroke. Ravno tako imam v zalogi tudi vse automobilske potrebščine, kakor tudi vse potrebne predmete za napeljavo elektrike. Svoje blago razpošiljam po celi Ameriki. Pišite še danes po naš cenik!

A. M. KAPSA
(General Hardwe store)

2000 - 2004 Blu Island Ave
Cor. 20th St.
CHICAGO, ILL.

Povabljeni ste

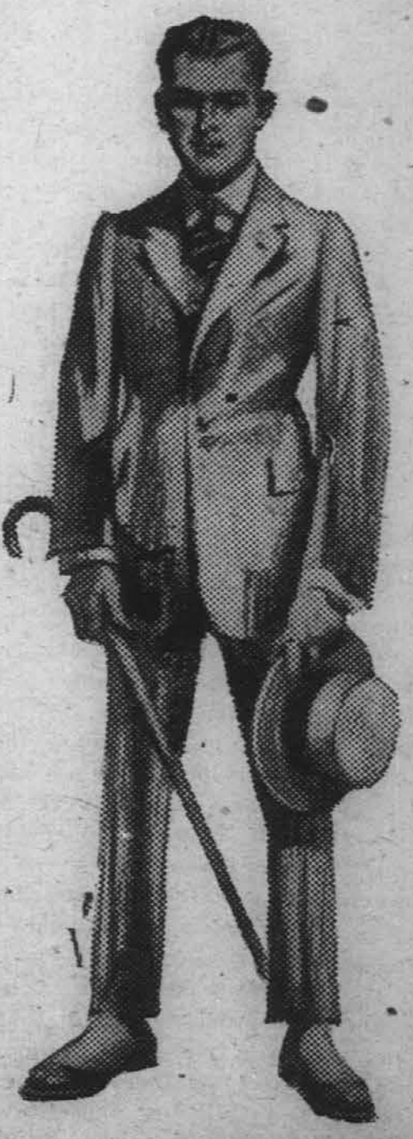

da pridete v našo trgovino in si ogledate naše nove vzorce oblek za jesensko in zimsko sezono.

Moške in fantovske obleke v najnovejših "stylih" po novih znižanih cenah. Fantovske in moške obleke z dvojnimi hlačami prodajamo sedaj po:

$30.00,
$35.00,
$40.00 in višje.

Posebna vrednost pa je v moških površnih suknjah za jesensko in zimsko sezono, v najnovejšem "double breasted style" katere dobite sedaj za: $15.00, $20.00, $25.00, $30.00 in višje.

Pridite k nam in izberite si iz dobrih oblek najboljšo obleko.

Naša trgovina je od prta vsak torek, četrtek in soboto zvečer.

THE ATLAS CLOTHING CO.

NAŠA TRGOVINA JE ODPRTA VSAKO NEDELJO DOPOLDNE.

JELINEK & MAJER
Corner Blue Island Ave. and 18th Street.